Lecturiada 4

La sfârşitul anului 2012 lansam apelul pentru adunarea materialelor pentru cel de-al patrulea volum din seria *Lecturiadelor.* Pe parcursul anului 2013 am fost aplicate patru chestionare unul prin care urmăream obţinerea unor date pentru o evaluare globală, celelalte – axate pe probleme mai specifice –, am interpretat rezultatele şi am solicitat potenţialilor autori să-şi aleagă un aspect pe care ar putea să-l dezvolte narativo-reflexiv. În funcţie de răspunsurile la chestionare şi de temele propuse s-a stabilit structura cărţii, asupra căreia s-a revenit de câteva ori, s-au elaborat primele variante ale articolelor, puse la dispoziţia întregului grup care a dat feedback-ul, s-a revenit asupra lor de câte ori a fost nevoie şi, în cele din urmă, s-a ajuns la forma finală. Ideea, pusă în circulaţie la a XIII-a conferinţă ANPRO, *Cititorul elev*, a fost materializată într-o carte cu 24 de autori, lansată la a XIV-a conferinţă ANPRO a cărei temă a fost *Profesorul de lectură.*

La 10 ani de la lansarea proiectului, a patra *Lecturiadă* este cartea unei evaluări globale prin care ne-am propus să verificăm atât valabilitatea ipotezei iniţiale, a practicilor şi strategiilor lecturii în cercuri, direcţiile de dezvoltare a proiectului – de la o alternativă faţă de lectura şcolară la o apropiere/completare a acesteia –, cât şi noua direcţie axată pe promovarea atelierelor de lectură/scriere şi, mai explicit, pe probleme de literaţie.
Dacă în *Lecturiada 1* obiectul şi subiectul cercetării au fost cei care şi-au descoperit vocaţia de „consilieri" ai lecturii, dacă în centrul *Lecturiadei 2* s-au aflat elevii „seduşi" de strategiile ingenioase care-i făceau să descopere că lectura poate fi o plăcere, cu *Lecturiada 3* s-a făcut un pas mai departe, în sensul descoperirii motivelor pentru care se citeşte şi a semnificaţiei mesajului transmis prin cărţi. *Lecturiada 4* este cartea unui bilanţ prin care am încercat să surprindem dinamica proiectului, momentul la care s-a ajuns şi varietatea formelor care pot coexista.
Prin urmare în ea consilierii îşi privesc retrospectiv experienţele lor; poveştile lor sunt reflectate în cele ale cerchiştilor, care alături de consilierii lor descoperă bucuria lecturii. Iar între consilieri şi cerchişti se află, de bună seamă, cărţile.

Prima parte, *Consilieri şi cercuri*, conţine 12 „curriculum-uri" ale cercurilor şi consilierilor în care am dorit să surprindem o varietate cat mai mare de situaţii. Istoria unor cercuri cu vechime neîntreruptă de 10 ani este pusă alături de cea a celor care există de cel mult un an. Unele cercuri funcţionează in gimnazii, altele, în colegii naţionale din oraşe mari sau în licee tehnologice din oraşe mici. Unele cuprind elevi de aceeaşi vârstă, altele, dintr-un întreg ciclu. Există şi cercuri care reiau o tradiţie după 70-80 de ani. Şedinţele de cerc, în unele cazuri, sunt concepute ca evenimente culturale organizate la nivelul tuturor şcolilor din oraş. Sunt cercuri care funcţionează în parteneriat cu bibliotecile şcolare şi judeţene. Deja de câţiva ani există şi parteneriate virtuale între şcoli din judeţe diferite.
Lor li se adaugă poveştile unui număr cel puţin dublu de elevi din 12 cercuri. Şi în cazul lor, scopul a fost acela a surprinde, ca intr-un caleidoscop, varietatea biografiilor de cititori şi a manifestărilor din cadrul cercurilor; să punem în evidenţă diferenţele de la cerc la cerc, dar şi să refacem o imagine unitară a ceea ce le apropie. În cazul lor am făcut o selecţie din materialele cercului: feedback-uri date cu ocazia diverselor întâlniri, fragmente din textele trimise pentru concursurile de scriere creativă, fragmente din articolele din revistele „pro lectură", din jurnalele cercului sau din propriile jurnale. Exprimarea este uneori stângace, opiniile despre cărţi naive şi exaltate. Criteriul care a prevalat nu a fost cel al alegerii unor texte bine scrise după standardele şcolare sau după standardele maturilor despre ce înseamnă un text bun, ci a fost cel al autenticităţii.
Cea de-a treia parte este centrată asupra *Cărţilor şi cititorilor.* Şi de data aceasta am încercat să surprindem aspecte cât mai diverse atât în privinţa titlurilor, cât şi în ceea ce priveşte specificul abordării lor în cercuri, ateliere sau, uneori, în clasă. Fac o sumară trecere în revistă a unora dintre cărţile care se citesc şi despre care se vorbeşte sau se scrie la cercuri: *Animalul inimii* de Herta Müller şi *Jurnalul unui puşti; Aprilie spulberat* de Ismail Kadare *şi Baltagul* lui M. Sadoveanu; *Ciuma* şi un interviu al Ioanei Pârvulescu, *Valorile românilor – în ce (nu) mai credem*; un bestseller internaţional, *Tabăra,* de Louis Sachar şi un roman scris de un elev de clasa a XII-a de la un Colegiu Economic, fost cerchist pe când era în gimnaziu. Alteori sunt apropiate *Cireşarii* de *Cum mi-am petrecut vacanţa de vară* de T.O. Bobe şi de *Toate bufniţele* lui Filip Florian, pentru că, la un moment dat, toate trimit la paradisul unei zile din vacanţa de vară, paradis în care urmează să intre peste câteva săptămâni şi cerchiştii dintr-o clasă de gimnaziu.
De ce le citesc copiii şi adolescenţii? Pentru că îi bucură şi îi amuză, pentru că află dintre ele o mulţime de lucruri despre ei şi despre lumea în care trăiesc şi vor trăi, pentru a vedea cum vorbesc între ele, cărţile, dincolo de spaţiu şi timp, pentru a scrie despre ele în continuarea lor sau împotriva lor şi, mai ales, pentru că în ele ar putea găsi răspunsuri la întrebările. Ori, poate, pentru îi determină să pună şi să-şi pună alte întrebări la care să caute răspunsuri.
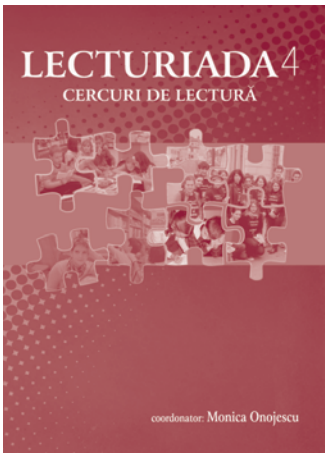
Monica Onojescu